

2018 09 26  
Norrköping

Region Västernorrland  
Kultur, konst och bibliotek  
871 85 Härnösand

Angående Svenska administrations- och byråkratimuseet

Svenska administrations- och byråkratimuseet har varit i kontakt med ArbetSam och uttryckt oro över att Region Västernorrland inte anser att de har rätt att ingå i kultursamverkansmodellen.

Då det är landsting/regioner, i samverkan med länets kommuner och kulturlivet, som beslutar hur det statliga bidraget fördelas till regional kulturverksamhet är det av yttersta vikt att regionen och kommunerna även för dialog med representanter från industrisamhällets kulturarv och arbetslivsmuseer.

Svenska administrations- och byråkratimuseet är medlem i Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam). ArbetSam är Sveriges största museiförening med omkring 570 medlemsmuseer. Medlemmarna i föreningen rekryteras från orter över hela Sverige. ArbetSam har i samarbete med Arbetets museum identifierat 1 500 museianläggningar i Sverige. Driftsformerna för dessa museer är mycket varierade: enskilda föreningar, stiftelser, privatpersoner och företag som sköter den vardagliga driften. Ägandeförhållandena är minst lika mångfacetterade med föreningar, stiftelser, kommuner, företag och privatpersoner som ägare. Huvudparten av arbetslivsmuseerna drivs av ideella krafter.

#### Bakgrund

När Sverige industrialiserades fanns inte kapital att investera i ångmaskiner. Istället använde man sig av den billigare vattenkraften för att driva maskiner och produktionsutrustning. Sverige har därför, i motsats till exempelvis England, ett stort antal industriella anläggningar utanför städerna där vattenkraften varit en av lokaliseringsfaktorerna. Utanför storstadsområdena har marktrycket inte varit lika stort och många värdefulla industrieanläggningar har därför bevarats åt eftervärlden. På dessa platser finns idag arbetslivsmuseer som på ett resurssnålt och hållbart sätt bevarar och befolkas dessa platser. Där berättar man historien om hur Sverige utvecklades från att vara ett jordbruksland till att bli en framgångsrik industrination.

Industrisamhällets kulturarv berättar om hur industrialismen och de stora folkrörelserna i form av liberalism, frikyrklighet, nykterhet, kvinnorörelse och arbetarrörelse formade det moderna demokratiska Sverige.

Förordning 2002:644:

Med arbetslivsmuseum avses sådan verksamhet som har till syfte att bevara och gestalta en arbetsplats kulturhistoriska värden, såväl fysiska som immateriella, inom privat eller offentlig sektor och som är eller avses att bli tillgänglig för allmänheten.

Arbetslivsmuseerna är viktiga ur ett besöksnäringssperspektiv och kan i många fall vara den bidragande orsaken till att turistfamiljen besöker just detta område. Här finns en stor utvecklingspotential för kulturturism i den växande besöksnäringen. Dessa museer och platser ger även arbetstillfällen och inkomst i den småskaliga turistnäringen som finns på landsbygden, vilken är en viktig del av en levande landsbygd i hela Sverige. Genom arbetslivsmuseerna ökar antalet hotellnätter och på sätt även övrig lokal näring såsom restaurangbesök och shopping.

Arbetslivsmuseerna berättar och levandegör historien genom arbete och vardag, ofta med maskiner och tekniska system i drift, men även om livet vid sidan av arbetet. Värdet av det ideella arbetet på arbetslivsmuseerna har beräknats till mer än 120 miljoner kronor per år. Arbetslivsmuseerna är viktiga för besöksnäringen – de bjuder på upplevelser för alla åldrar och alla sinnen.

Arbetslivsmuseerna har omkring 10 miljoner besök per år \*. Arbetslivsmuseerna finns med i Myndigheten för Kulturanalys officiella besöksstatistik från och med 2013. Det var ett viktigt steg för att få en rättvisare bild av totala antalet museibesök i Sverige.

Med hänsyn till ovanstående vill ArbetSam påtala betydelsen av att industrisamhällets kulturarv och arbetslivsmuseer ingår som en självklar del i kultursamverkansmodellen.

\* Rapport Man måste vara lite tokig 2001:1. Utgivare: Riksantikvarieämbetet.



Mikael Parr  
Ordförande



Lovisa Almborg  
Verksamhetsutvecklare med kansliansvar

För kännedom till:  
Kulturdepartementet  
Riksantikvarieämbetet  
Statens kulturråd  
Svenska administrations- och byråkratimuseet